

Regulace: brzda nebo plyn morálního hazardu?

Eva Zamrazilová
Hlavní ekonom ČBA

Fórum Zlaté koruny
Vize bankovníctví
21. dubna 2015

Co je to „morální hazard“?

- Ve finančním světě je spojeno s prostředím, které podporuje kombinaci
RIZIKO – SPEKULACE- NEZODPOVĚDNOST
- Narušení rovnováhy mezi pravomocí a zodpovědností
- Typická okolnost : riziko podstupuje jiný subjekt než který ho ve výsledku nese (principal- agent problem)
- Morální hazard explicitní: pojištění zvyšuje k rizikovému jednání
- Morální hazard implicitní : očekávání, že když pomoc přišla v minulosti, přijde i příště (Too big to fail)
- Veřejné garance: typický morální hazard dnešní doby
- Veškeré vládní garance ve výsledku platí daňový poplatník (Záchranné balíčky mohou obezřetnost k riziku ještě snížit)

Banky mezi mlýnskými koly měnové politiky a regulace

Dilema současného bankovníctví ve vyspělých ekonomikách MP kontra regulace

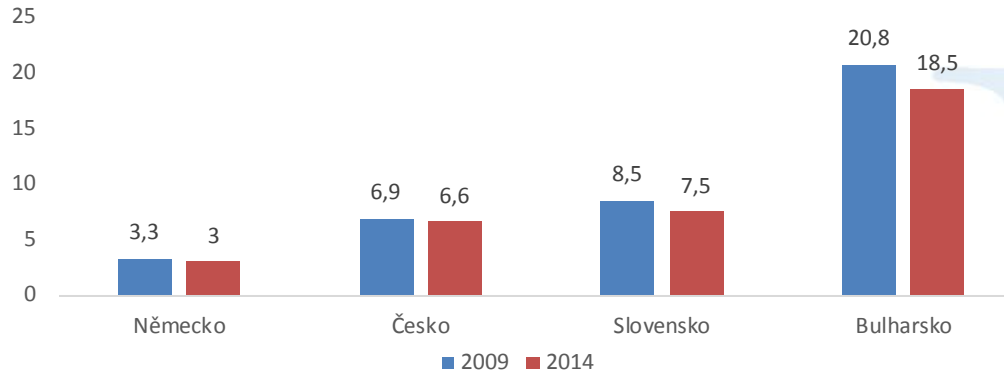
Měnová politika

- Banky jsou zásadní součástí soukolí tzv. transmisního mechanismu MP (základní úrokové sazby → mezibankovní úrokové sazby → sazby pro klienty → poptávka po úvěrech)
- MP se snaží o uvolnění měnových podmínek, aby povzbudila inflaci k návratu k cílovaným hodnotám
- Tlak na zvýšení zájmu bank poskytovat nové úvěry prostřednictvím nízkých základních úrokových sazeb a dalších méně standardních nástrojů

Regulace

- Pokrizová regulační lavina valící se postupně na (nejen) evropský bankovní sektor s cílem zvýšit obezřetnost bank při úvěrování, větší rezervy pro problémy všemožného typu.
- Zvyšování rezerv omezuje úvěrovou kreaci
- Regulace je zaměřena na omezení morálního hazardu, paradoxně jej ale může zvýšit, pokud zavádí opatření v duchu „one size fits all“

Poměr výše pojištěných vkladů a HDP/obyv. (v paritě kupní síly)

- Pojištění vkladů dlouhodobým tématem diskuze o morálním hazardu
- Pojištění vkladů v EU : morální hazard nepřímo úměrný hospodářské vyspělosti země –“one size does not fit all“
- Dle původních vyjádření EK měla nová hranice 100 tis. EUR být jen protikrizovým opatřením s ukončením v závěru 2010.....(nic není tak trvalé jako provizorium)
- Původní schéma v ČR vyhovovalo a navíc zahrnovalo „spoluúčast“ omezující morální hazard střadatele
- Kurzovým závazkem se výše pojištěných vkladů skokově zvýšila na min 2,7 mil. Kč

MREL – součást ozdravných postupů a řešení krizí

- Filozofie „bail in“ vedoucí k omezení morálního hazardu
- Problémy má nést akcionář nebo věřitel (ne střadatel či stát)
- MREL minimální regulatorní požadavek na velikost a strukturu financování bank s jednotnou metodikou v rámci EU (regulatorní technické standardy)
- MREL – minimální objem „bail in“ nástrojů, které má akcionář nebo věřitel k dispozici pro krytí ztrát a případnou rekapitalizaci
 - Regulatorní kapitálové zdroje
 - Nezajištěné dluhy institucionálních investorů a velkých firem se zbytkovou splatností nad jeden rok

K čemu MREL povede v ČR ?

- Návrh MREL limitu v aktuální metodické podobě může v ČR dosáhnout 30 % RWA
- Banky v ČR mají akcionáře ale nikoli věřitele, protože si nepotřebují půjčovat (na rozdíl od většiny v EMU)
 - Převis vkladů nad úvěry (cca 30 %)
- Pokud nebudou standardy pro MREL flexibilnější a nezohlední specifika ČR (a dalších zemí v regionu), budou banky přinuceny si na nový polštář vydělat nebo vypůjčit
 - Vydání nového dluhu (cca 150 mld. Kč) – dodatečné zbytečné náklady
 - Rizikovější chování
- Banky nové regulatorní požadavky zvládnou, ovšem s negativním dopadem na své hospodaření i úvěrování reálné ekonomiky
- Zvýšení přebytku likvidity v ekonomice – kam s ní ? Do státních dluhopisů či rizikovějších nástrojů - oboje zvýší morální hazard a ohrozí finanční stabilitu

Ve výsledku v ČR riziko morálního hazardu (různých subjektů) v souvislosti s MREL stoupá, ačkoli původní záměr byl právě opačný

Děkuji za pozornost.

Eva Zamrazilová
zamrazilova@czech-ba.cz